

Op dit boek de aandacht onzer lezers te vestigen, is de bedoeling van dit artikel.

Paton schrijft eenvoudig Engelsch, en maakt het zijn vreemde lezers dus niet moeilijk. Ook ontwikkelt hij zijn gedachten op zeer duidelijke wijze; naar hetgeen hij bedoelt te zeggen, behoeft niet te worden geraden.

Het is een hoogst belangrijk, spannend boek. Vol van allerlei mededeelingen pakt het reeds bij het begin, en ge rust niet, voordat ge het uit hebt. Wij zouden wenschen, dat tenminste onze predikanten allen dit boek lezen. Afgezien van Hangchow is het buitengewoon interessant; het licht over een zeer groot deel van de zendingswereld in, en doet iets zien van de machtige vraagstukken, waarvoor de zending is komen te staan.

Hoewel Paton ook Java bezocht heeft, zwijgt hij over hetgeen hij daar zag en vond. Dat is te betreuren; maar wij zijn het gewoon, dat ons Indië wat nonchalant door de wereldzending wordt behandeld. Laten wij echter dankbaar zijn, dat in de laatste jaren tenminste ons Indië een paar keer bezocht is geworden. Geheel verwaarloosen doet men het dus niet meer!

Zijn „Introduction” van ongeveer 6 bladzijden begint hij met de opmerking: „Dit boek berust hoofdzakelijk op de resultaten van een reis, welke ik het geluk en het voorrecht had te ondernemen gedurende den herfst, winter en lente van 1935-36”. Het hoofddoel van de reis was om te spreken met vertegenwoordigers van de Inlandsche kerken en met zendelingen in verschillende landen over hetgeen op de „world meeting of the International Missionary Council” zou ter sprake moeten komen.

Zijn boek heeft hij in twee deelen verdeeld: Things Seen, en Reflections.

In het eerste deel doet hij mededeeling van de meest belangrijke feiten in het leven van de vier groote gebieden: Japan, China, Engelsch-Indië en de Nabije Oost, alles bezien van af het standpunt van de groeiende Christelijke kerk.

In het tweede deel gaat hij op verschillende kwesties afzonderlijk in, en trekt vergelijkingen tusschen de behoeften der bezochte landen, die in menig opzicht gelijk zijn.

Zoo moet dit boek meewerken aan het slagen van de vergadering te Hangchow. Daar worden 400 afgevaardigden verwacht uit alle deelen der wereld, alzoo een derde van de deelnemers aan de groote Internationale Zendingsconferentie te Edinburg in 1910. Maar toen waren er slechts zeer weinigen van het gekleurde ras. In Jeruzalem 1928 waren er van de 250 leden der Internationale vergadering reeds meer dan 50, die als vertegenwoordigers der „Jonge kerken” konden worden beschouwd. Maar de bedoeling is, dat van de 400 leden der Conferentie in Hangchow meer dan de helft de kerken van Azië, Afrika en Latijnsch Amerika zullen vertegenwoordigen. Dat wil dus zeggen, dat de Conferentie een beslist „Oostersch” karakter zal dragen, en de gekleurde rassen het blanke ras zullen overstemmen.

Niets teekent wellicht beter de totaal veranderde toestanden in de wereld, ook in de zendingswereld, dan dit feit.

In alle vier hoofdstukken van het eerste deel: „Dingen, die ik zag”, gaat Paton volgens dezelfde methode te werk. Eerst geeft hij een beschrijving van den politieke toestand, die in Japan noch China, in Engelsch-Indië noch in de Nabije Oost, gunstig kan worden genoemd voor de zending en de zendingskerken.

Hetzelfde moet worden gezegd van den economischen toestand, die schier overal diep ellendig is, en waaronder de zending en de zendingskerken niet het minst gebukt gaan.

Dat de pseudo-religies, die dan aan de orde komen, allerminst „dood” zijn, en zelfs bijzondere opwakingen en herlevingen vertoonen, zet Paton duidelijk uiteen. De zending en de zendingskerken profiteeren dus niet van de „verwereldlijking” dezer godsdiensten; ook waar de Islam niet meer zijn gezaghebbende positie heeft, b.v. in Irak, het oude Turkije, wordt ondervonden, dat de verandering allerminst een verbetering is.

Ten slotte worden uiteenzettingen gegeven van de zending en de zendingskerken zelf, welke ook niet zoo erg rooskleurig zijn. Zoo haalt Paton uit een preek van Prof. T. C. Chao van Yenching deze woorden aan: „Maar wat is de boodschap voor de kerk en voor de Christenen ieder persoonlijk, wanneer de toekomst eerlijk en ronduit onder de oogen wordt gezien? Het kan in enkele woorden worden gezegd, ja in één woord slechts: martelaarschap!”

En aan het einde van het hoofdstuk over Indië schrijft Paton: „Dezelfde verdragenzaamheid, die den onderzoeker ertoe brengt gemakkelijk te bewonderen en direct te zeggen: och, alle religies leeren hetzelfde! wordt met een grooten haat vervuld tegen dien godsdienst, die in den Naam van zijn Heer en Meester exclusief moet zijn en totale onderwerping moet vragen, en voor Hem niet minder kan uitroepen dan dat Hij is de Heere van alles en dat in Hem alle dingen worden vervuld. „Here, in this assertion of the unshared Lordship of the Lord, is the skandalon, the stumbling-block in India”.

Dergelijke uitspraken bevat het boek er meer

dere; van een valsche synthese en van syncretisme wil Paton niet weten.

In het tweede deel: the Reflections, zet Paton in 4 hoofdstukken zijn beschouwingen uiteen, waaraan hij dan een „conclusion” van 12 bl. toevoegt.

Eerst handelt hij over „The Gospel and the new Age”. Hij keert zich hierin tegen het communisme en het ras-nationalisme, dat beide den geheelen mensch opelscht en zichzelf als vol waarde, als nieuwe religie, aandient. Maar het Evangelie eischt ook den geheelen mensch op, en biedt ook het heil aan in zichzelf. Zoo spreekt Paton over het Evangelie als a doctrine of the living God working in history; voorts als a doctrine of God made man; ten derde als a doctrine of forgiveness and saving from sin; ook als a doctrine of society, en eindelijk als a doctrine of man.

Het tweede hoofdstuk, dat handelt over „Church, Community and State” achten wij echter van de meeste beteekenis. Het is moeilijk in weinige regels den inhoud weer te geven. Paton laat de verhouding van deze drie zien als een wereldprobleem, dat echter in Azië wel bijzonder de aandacht trekt.

Midden in zijn indrukwekkend betoog vraagt de schrijver: „Is it recognized in the West how gigantic are these tasks that face the communities of Asia and Africa in which the Christian Church is set?” Wij zijn geneigd te antwoorden: de talloze moeilijkheden, waarin de staatkundige verhoudingen en maatschappelijke gesteldheden de kerk plaaiszen, zijn wij ons niet voldoende bewust, omdat wij zoowel inzake the State als the Community zoo onkundig zijn, maar uw boek, Rev. Paton, heeft onze oogen geopend, en laat ons de verwickelingen zien. Maar hoe goed doet het ons dan aan het einde van dit hoofdstuk de verklaring te lezen: „In the last resort the only weapon that the Christian Church has is its own quality of life, its purity and humility and dependence upon God, the dynamic spiritual power which He gives it”.

Deze woorden onderschrijven wij ook ten opzichte van de kerken in het Westen. Zuiverheid, ootmoed en afhankelijkheid van een kinderlijk vertrouwen op God, gepaard met een recht vroom leven en gedragen door de kracht des Heiligen Geestes, zie, als de kerk dit alles bezit, dan kan zij met kleine kracht groote dingen doen. Of liever, dan doet God groote dingen door zulk een kerk, die dreigt in de beklemmingen van den staat en de ellenden van het maatschappelijk leven te stikken.

Doch men meene niet, dat Paton een uitwendigen triomf voor de kerk aan den horizon ziet gloren! Integendeel. Want, zoo zegt hij: the ultima ratio, waarop de kerk alle eeuwen door terugvalt, is martelaarschap, en in onze dagen spreken de Christenen daarover meer dan vroeger; maar martelaarschap is getuigen; en het getuigen komt slechts op uit de diepten van een waarachtig godzalig leven.

Aan dit leven en getuigen van de kerk is het derde hoofdstuk gewijd, terwijl het vierde hoofdstuk handelt over „The Church and the social Order”.

Wij willen dit artikel niet telang maken, en slaan daarom nog ten slotte den blik in het concluderende hoofdstuk.

En dan treft reeds dadelijk de opmerking: „The trouble is not that people don't know but that they don't really care”. Inderdaad, gebrek aan kennis, hoe jammerlijk ook, beteekent niets bij onverschilligheid van de Christelijke kerk in het moederland tegenover de zendingsvraagstukken. Hoe weinig is men waarlijk over de moeilijkheden op het zendingssterrein bekommerd!

Het rustig lezen van Paton's boek helpt ons met die vraagstukken op de hoogte, en vervult ons hart met waarachtige belangstelling. Hier heeft in het bijzonder de predikant een roeping. Paton doet een hartstochtelijk beroep op zijn lezers. Hier lezen wij hem in het hart. Natuurlijk, zoo zegt hij, hebben de niet-Christelijke volken het recht te vragen, wat het Evangelie voor vrucht heeft voortgebracht in het Westen. Men weet in Azië heel goed, wat er hier in Europa gebeurt, en hoe de kerk zich gedraagt in staatkundige verdrukking en maatschappelijke ellende. En is dan de kerk hier tot een voorbeeld, dat tot navolgen roept?

Wij eindigen. Het is niet meer noodig om op te wekken dit boek van 220 bl. te koopen en te lezen; de prijs is zeer gering, n.l. f1.50, en dan is het boek nog in prachtband. God zegene de bestudeering.

J. D. W.

ZENDING EN EVANGELISATIE

De Missie en de Islam.

Tot voor kort kon men op bijna de geheele linie constateeren, dat de Missie den Islam ontweek. De Kruistochtidee heeft nog eeuwen daarna door- gewerkt. Zij liet in de Roomsche Kerk de gedachte

aan Missiewerk onder de Mohammedanen bijna niet opkomen.

Gelukkig wijzigen zich in den laatsten tijd de verhoudingen, tenminste wat de Missie betreft. Alweer is het de persoon van Paus Pius XI, die hier baanbrekend heeft gewerkt. Zijn encycliek van 8 Sept. 1928: „Rerum orientalium”, luidt een nieuwen tijd in. Met groote kracht dringt hij er op aan, dat de Missie de eeuwen verwaarloosde taak onder de volgelingen van den Profeet zal ter hand nemen.

Wat in deze encycliek het meest opvalt is de optimistische toon, die zeker te danken is aan de algemeene opleving inzake de Missie in de Roomsche Kerk, maar niet minder ook aan de totale verandering, die het „gelaat van den Islam” heeft ondergaan in de laatste jaren.

De Reform-bewegingen in de Mohammedaansche wereld, die nieuwe ideeën en aspiraties hebben doen opkomen, zetten de deuren wijd open voor alle Westersche invloeden. De Roomsche Kerk heeft daarop sterk gereageerd. Het bewustzijn is ontwaakt, dat het begint te dagen in het Oosten. Vandaar het sterke optimisme, eerste voorwaarde voor de zoo geweldig zware taak van de Missie onder de Mohammedanen.

Voorbereidend hebben in dit opzicht gewerkt, mannen als kardinaal Lavigerie en Charles de Foucauld, die allen nadruk legden op de indirecte methode, die de Missie had te volgen in Mohammedaansche landen. Zoo alleen zou men de voor- oordeelen van de islamietische bevolking kunnen wegnemen.

Die tactiek werd tot nu toe ook gevolgd. In de streken met gemengde bevolking besteedde Rome alle zorg aan de niet-Mohammedaansche bevolking, maar ze vergat daarom de Mohammedanen niet geheel. Zoo heeft toen de Missie al op enkele plaatsen in Mohammedaansche kringen vasten voet kunnen krijgen.

Het resultaat voor de Roomsche Kerk was echter niet geweldig. Het feit dat er jaren lang ook in Roomsche kringen gediscussieerd werd over de mogelijkheid van bekeering van een Mohammedaan, is een duidelijk bewijs, dat er niet veel succes was.

Maar nu met de groote omwenteling, die zich voltrekt in de Mohammedaansche wereld, hoopt Rome haar slag te kunnen slaan!

Nu zou men hebben mogen verwachten, dat Rome eigen terreinen zou hebben gekozen om daar den strijd met den Islam aan te binden. Helaas moet op enkele uitzonderingen na, het tegendeel worden geconstateerd. Hoewel er nog heele stukken van de Mohammedaansche wereld braak liggen, volgt Rome ook nu weer de oude tactiek. Juist daar waar de Protestantsche Zending werkt, komt zij en vestigt zich brutaal zelfs in de centra.

Dat is een van de groote moeilijkheden, waarmee de Gereformeerde Zending op Midden-Java heeft te kampen.

Wel zou Art. 177 dubbele Zending tegengaan, maar Rome weet wel raad. Men begon eerst indirect te werken.

Toen er nog bijna geen enkele Roomsche school op heel Java te vinden was, stichtte de Missie in Moentilan, onder den rook van Djocja een opleidingsschool voor onderwijzers. De daar opgeleide, dan Roomsche Javanen werden aangesteld op de Gouvernemensscholen. Zoo heeft Rome daar invloed gekregen.

De laatste opgaven van het Vaticaan laten ons zien, dat meer dan 80 pct. van de Roomsche Javanen van Mohammedaanschen oorsprong door de scholen bekeerd zijn. Zoo zijn reeds duizenden Javanen gedoopt. Wat onder hen sterk opvalt is de andrang naar de seminaria, die reeds op enkele plaatsen zijn geopend.

Hier zien we de macht van de indirecte methode!

Maar naast deze methode wil de Missie nu ook andere wegen inslaan.

Reeds heeft de Paus met groote kracht aange- drongen op wetenschappelijke fundeering en uit- bouw van de Missie onder den Islam.

Bij de opening van de Wereldzendingstentoon- stelling te Rome, December 1924, sprak hij het volgende:

„Wij leven in tijden, waarin het duidelijk is, dat het heroïsme, dat onafscheidelijk moet zijn aan alle Missiewerk, toch op zichzelf nog niet voldoende is. Ervaring alleen is nog geen garantie voor succes. Als iemand wenscht de volle vrucht van zijn werk te oogsten, dan moet hij zijn licht zoeken bij de wetenschap, die hem de doeltreffend- ste maatregelen en meest directe wegen zal leeren. Geen enkele tak van Missie-dienst heeft deze les meer ter harte te nemen dan die onder de Mohammedanen en daarom moet er komen een Mohammedaansche Missiologie”.

Deze roep is niet nieuw. Er zijn voor Pius XI mannen met breede visie geweest, die de nood- zakelijkheid van een eigen tactiek ten opzichte van den Islam hebben ingezien. Maar in den laatsten tijd beginnen deze ideeën door te werken.

De Paus heeft het ideaal juist geteekend. De Islam-zending moet zijn een man, die het volk waaronder hij werken moet, door en door kent, die vrij staat tegenover alle misvattingen en al-

gemeenhe- is, de deu- juiste wa- De Pau-

laten. Op der Islam enkele on- de proble- de Islam blemen, d- Zoo wor-

centra stel- zich bezig- Missie en- is natuur- Rome in-

Verschi- jaren be- tekst van- Arabisch- studenten,

Grooten- pelijke dis- lijksche g- gres beha- het gespre- gaat er v- de studie-

Nog op- de aandac- van het g- sche Missi-

Dit omv- willen bic- werk. Een- we in de- die den V- gebed en- De idee s- die juist d- lijdensdag- de Moham-

Een an- het strev- gen te m- bevolking- wijst, hoe- danken h- zegende i- komen.

Men den- wijze van- de omgev-

Toch is- motief, wa- is al weer- aldus aang- zullen wor- siewerk v-

Zoo ster- in de Mis- der missi- heel het - resa van- dingsveld- voor het-

Klein is- tember 19- tot de or- heilige H- oase in A- medaansc- borgen le-

De ziel- Foucauld- geven:

„Wij m- van onzen- den het le- een vreug- Maagd en- duredend g-

Nog is- typisch v- doet ons E- in de Ro- uit den v- overgaat,

In de w- nu ook ge- De Missie- sche were- te treden.

De Pro- werk van- Z.

Veel gege- Review of- Voor een- wetenschap- niër 1937, F-